श्रीमद् भगवद् गीता

śrīmad bha-ga-vad gī-tā

Chapter 2 Verses 1-18

ॐ हरिः ॐ श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ॐ

om hariḥ om śrī gu-ru-bhyo na-maḥ hariḥ om

ॐ श्री कृष्णपरमात्मने नमः

om śrī kṛṣ-ṇa-pa-ra-māt-ma-ne namaḥ

श्रीमद् भगवद् गीता

śrīmad bha-ga-vad gī-tā

अथ द्वितीयोऽध्यायः।

a-tha dvi-tī-yo'dhyā-yaḥ ।

साङ्ख्ययोगः।

sāṅ-khya-yo-gaḥ ।

❖ सञ्जय उवाच।

❖ sañ-jaya u-vā-ca |

तं तथा कृपयाविष्टम्
अश्रुपूर्णाकुलेक्षणम्।
विषीदन्तमिदं वाक्यम्
उवाच मधुसूदनः॥

॥ १॥

taṁ ta-thā kṛ-pa-yā-viṣ-ṭam
aśru-pūr-ṇā-ku-lek-ṣa-ṇam |
viṣī-dan-tam-idaṁ vāk-yam
uvā-ca ma-dhu-sū-da-naḥ ||

|| 1 ||

❖ श्रीभगवानुवाच।

❖ śrī-bha-ga-vān-u-vā-ca |

कुतस्त्वा कश्मलमिदं
विषमे समुपस्थितम्।
अनार्यजुष्टमस्वर्ग्यम्
अकीर्तिकरमर्जुन॥

॥ २॥

ku-tas-tvā kaś-ma-lam-idaṁ
vi-ṣa-me sa-mu-pas-thi-tam |
anār-ya-juṣ-ṭam-as-varg-yam
a-kīr-ti-ka-ram-ar-juna ||

|| 2 ||

क्लैब्यं मा स्म गमः पार्थ
नैतत्त्वय्युपपद्यते।
क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं
त्यक्त्वोत्तिष्ठ परन्तप॥

॥ ३॥

klaib-yaṁ mā sma ga-maḥ pārtha
nai-tat-tvay-yu-pa-pad-ya-te |
kṣud-raṁ hṛ-da-ya-daur-bal-yaṁ
tyak-tvot-tiṣ-ṭha pa-ran-ta-pa ||

|| 3 ||

❖ अर्जुन उवाच ।

❖ arjuna uvāca |

कथं भीष्ममहं सङ्ख्ये
द्रोणं च मधुसूदन ।
इषुभिः प्रतियोत्स्यामि
पूजार्हावरिसूदन ॥
॥ ४ ॥

ka-thaṁ bhīṣ-mam-ahaṁ saṅ-khye
dro-ṇaṁ ca ma-dhu-sū-dana |
iṣu-bhiḥ pra-ti-yots-yā-mi
pū-jār-hā-vari-sū-dana ||
|| 4 ||

गुरूनहत्वा हि महानुभावान्
श्रेयो भोक्तुं भैक्ष्यमपीह लोके ।
हत्वार्थकामांस्तु गुरूनिहैव
भुञ्जीय भोगान् रुधिरप्रदिग्धान् ॥
॥ ५ ॥

gurū-na-hatvā hi ma-hā-nu-bhā-vān
śre-yo bhok-tuṁ bhaikṣ-yam-apī-ha lo-ke |
hatvār-tha-kā-māṁs-tu gurū-ni-hai-va
bhuñ-jī-ya bho-gān ru-dhi-ra-pra-dig-dhān ||
|| 5 ||

न चैतद्विद्मः कतरन्नो गरीयः
यद्वा जयेम यदि वा नो जयेयुः ।
यानेव हत्वा न जिजीविषामः
तेऽवस्थिताः प्रमुखे धार्तराष्ट्राः ॥
॥ ६ ॥

na cai-tad-vid-maḥ ka-ta-ran-no ga-rī-yaḥ
yadvā ja-ye-ma ya-di vā no ja-ye-yuḥ |
yā-ne-va hat-vā na ji-jī-vi-ṣā-maḥ
te'-vas-thi-tāḥ pra-mu-khe dhār-ta-rāṣ-ṭrāḥ ||
|| 6 ||

कार्पण्यदोषोपहतस्वभावः	kār-paṇ-ya-do-ṣo-pa-ha-ta-sva-bhā-vaḥ
पृच्छामि त्वां धर्मसम्मूढचेताः ।	pṛc-chā-mi tvā-ṁ dhar-ma-sam-mū-ḍha-ce-tāḥ |
यच्छ्रेयः स्यान्निश्चितं ब्रूहि तन्मे	yac-chre-yaḥ syān-niś-ci-taṁ brū-hi tan-me
शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वां प्रपन्नम् ॥	śiṣ-yas-te'-haṁ śā-dhi māṁ tvā-ṁ pra-pan-nam||
॥ ७ ॥	|| 7 ||

न हि प्रपश्यामि ममापनुद्यात्	na hi pra-paś-yā-mi ma-mā-pa-nud-yāt
यच्छोकमुच्छोषणमिन्द्रियाणाम् ।	yac-cho-kam-uc-cho-ṣa-ṇam-in-dri-yā-ṇām |
अवाप्य भूमावसपत्नमृद्धं	a-vāp-ya bhū-mā-va-sa-pat-na-mṛd-dhaṁ
राज्यं सुराणामपि चाधिपत्यम् ॥	rāj-yaṁ su-rā-ṇām-api cā-dhi-pat-yam ||
॥ ८ ॥	|| 8 ||

❖ सञ्जय उवाच । ❖ sañ-jaya u-vā-ca |

एवमुक्त्वा हृषीकेशं	evam-uk-tvā hṛ-ṣī-ke-śaṁ
गुडाकेशः परन्तपः ।	gu-ḍā-ke-śaḥ paran-ta-paḥ |
न योत्स्य इति गोविन्दम्	na yots-ya iti go-vin-dam
उक्त्वा तूष्णीं बभूव ह ॥	uk-tvā tūṣ-ṇīṁ ba-bhū-va ha ||
॥ ९ ॥	|| 9 ||

तमुवाच हृषीकेशः	ta-mu-vā-ca hṛ-ṣī-ke-śaḥ
प्रहसन्निव भारत ।	pra-ha-san-ni-va bhā-ra-ta |
सेनयोरुभयोर्मध्ये	se-na-yo-ru-bha-yor-madh-ye
विषीदन्तमिदं वचः ॥	vi-ṣī-dan-tam-idaṁ vacaḥ ||
॥ १० ॥	|| 10 ||
❖ श्रीभगवानुवाच ।	❖ śrī-bha-ga-vān-u-vā-ca |
अशोच्यानन्वशोचस्त्वं	a-śoc-yān-an-va-śo-cas-tvaṁ
प्रज्ञावादांश्च भाषसे ।	pra-jñā-vā-dāṁś-ca bhā-ṣa-se |
गतासूनगतासूंश्च	ga-tā-sū-na-ga-tā-sūṁś-ca
नानुशोचन्ति पण्डिताः ॥	nā-nu-śo-can-ti paṇ-ḍi-tāḥ ||
॥ ११ ॥	|| 11 ||
न त्वेवाहं जातु नासं	na tve-vā-haṁ jā-tu nā-saṁ
न त्वं नेमे जनाधिपाः ।	na tvaṁ ne-me ja-nā-dhi-pāḥ |
न चैव न भविष्यामः	na cai-va na bha-viṣ-yā-maḥ
सर्वे वयमतः परम् ॥	sar-ve va-yam-ataḥ pa-ram ||
॥ १२ ॥	|| 12 ||

देहिनोऽस्मिन्यथा देहे	de-hi-no's-min-ya-thā de-he
कौमारं यौवनं जरा।	kau-mā-raṁ yau-va-naṁ ja-rā |
तथा देहान्तरप्राप्तिः	ta-thā de-hān-ta-ra-prāp-tiḥ
धीरस्तत्र न मुह्यति॥	dhī-ras-tat-ra na muh-ya-ti ||
॥ १३ ॥	|| 13 ||
मात्रास्पर्शास्तु कौन्तेय	mā-trā-spar-śās-tu kaun-te-ya
शीतोष्णसुखदुःखदाः।	śī-toṣ-ṇa-su-kha-duḥ-kha-dāḥ |
आगमापायिनोऽनित्याः	ā-ga-mā-pā-yi-no'-nit-yāḥ
तांस्तितिक्षस्व भारत॥	tāṁs-ti-ti-kṣas-va bhā-ra-ta ||
॥ १४ ॥	|| 14 ||
यं हि न व्यथयन्त्येते	yaṁ hi na vya-tha-yan-tye-te
पुरुषं पुरुषर्षभ।	pu-ru-ṣaṁ pu-ru-ṣar-ṣa-bha |
समदुःखसुखं धीरं	sa-ma-duḥ-kha-su-khaṁ dhī-raṁ
सोऽमृतत्वाय कल्पते॥	so'-mṛ-tat-vā-ya kal-pa-te ||
॥ १५ ॥	|| 15 ||

नासतो विद्यते भावः	nā-sa-to vid-ya-te bhā-vaḥ
नाभावो विद्यते सतः ।	nā-bhā-vo vid-ya-te sa-taḥ ।
उभयोरपि दृष्टोऽन्तः	u-bha-yor-api dṛṣ-ṭo'n-taḥ
त्वनयोस्तत्त्वदर्शिभिः ॥	tva-na-yos-tat-tva-dar-śi-bhiḥ ।।
॥ १६ ॥	।। 16 ।।
अविनाशि तु तद्विद्धि	avi-nā-śi tu tad-vid-dhi
येन सर्वमिदं ततम् ।	ye-na sar-vam-idaṁ ta-tam ।
विनाशमव्ययस्यास्य	vi-nā-śam-av-ya-yas-yās-ya
न कश्चित्कर्तुमर्हति ॥	na kaś-cit-kar-tum-ar-ha-ti ।।
॥ १७ ॥	।। 17 ।।
अन्तवन्त इमे देहाः	an-ta-van-ta ime de-hāḥ
नित्यस्योक्ताः शरीरिणः ।	nit-yas-yok-tāḥ śa-rī-ri-ṇaḥ ।
अनाशिनोऽप्रमेयस्य	anā-śi-no'-pra-me-yas-ya
तस्माद्युध्यस्व भारत ॥	tas-mād-yudh-yas-va bhā-ra-ta ।।
॥ १८ ॥	।। 18 ।।

ॐ तत्सत्

om tat-sat

इति श्रीमद्भगवद्गीतासु

iti śrīmad-bhaga-vad-gī-tā-su

उपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां

upa-ni-ṣat-su brahma-vid-yā-yāṁ

योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे

yoga-śās-tre śrī-kṛṣ-ṇār-juna-saṁ-vā-de

साङ्ख्य योगो नाम

sāṅ-khya yo-go nā-ma

द्वितीयोऽध्यायः ।

dvi-tī-yo'dhyā-yaḥ ।

ॐ हरिः ॐ श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ॐ

om hariḥ om śrī guru-bhyo namaḥ hariḥ om